
GRAU EN MITJANS AUDIOVISUALS

104124 - IL·LUMINACIÓ

Informació general

- Tipus d'assignatura : Obligatòria
- Coordinador : Maria Soliña Barreiro González
- Curs: Primer
- Trimestre: Segon
- Crèdits: 4
- Professorat:
 - Cristòfol Casanovas Casanovas <ccasanovas@tecnocampus.cat>

Idiomes d'impartició

- Català

Professor: Cristòfol Casanovas

Competències que es treballen

Específica

- Dissenyar i realitzar un producte audiovisual (format per imatges fixes o en moviment), atenent tant als seus aspectes tècnics com artístics, en tots els seus components
- Dissenyar les necessitats d'il·luminació d'un espai en funció de les seves característiques i de l'objectiu final del producte a gravar, fotografia o vídeo
- Aplicar processos, mètodes i tècniques per a desenvolupar la creativitat i la innovació en la realització audiovisual, en el desenvolupament multimèdia i en la programació de videojocs

Bàsiques i Generals

- Que els estudiants hagin demostrat tenir i comprendre coneixements en la seva àrea d'estudi que parteixin de la base de l'educació secundària general, i s'acostuma a trobar a un nivell que, amb el suport de llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de la vanguardia del seu camp d'estudi
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi), per emetre judicis per incloguin una reflexió sobre temes rellevants de caire social, científic o ètic

Transversal

- Que els estudiants tinguin capacitat per treballar com a membres d'un equip interdisciplinari ja sigui com a un membre més, o realitzant tasques de direcció amb la finalitat de contribuir a desenvolupar projectes amb pragmatisme i sentit de la responsabilitat, assumint compromisos tenint en compte els recursos disponibles

Descripció

L'assignatura està orientada a la sensibilització en la il·luminació, en la utilització de la llum amb la finalitat de fer imatges més elaborades o construïdes. Es realitza durant el primer curs del Grau en Mitjans Audiovisuals de manera que, posteriorment, l'alumne disposi d'una formació prèvia que el permeti utilitzar les eines fotogràfiques i filmiques amb més coneixement, amb el recurs bàsic de la llum i la il·luminació com a element estructurant.

Té contingut teòric i pràctic, sent la història i l'anàlisi les eines transversals utilitzades durant la impartició d'aquesta matèria.

Resultats d'aprenentatge

En acabar l'assignatura l'estudiant o estudianta ha de ser capaç de:

- Utilitzar les propietats físiques de la llum de manera pràctica. Conèixer el funcionament de l'ull.
- Saber analitzar la il·luminació de qualsevol imatge i estar sensibilitzat amb la il·luminació de qualsevol suport d'imatges, des de la pintura, fotografia i imatge en moviment.
- Aplicar els principis bàsics de la il·luminació i l'esquema bàsic d'il·luminació, creant ambients tant amb un set reduït de tres focus com en el plató de la Universitat.
- Saber utilitzar bé els filtres, i saber interpretar les informacions dels fabricants.
- Saber, de forma bàsica, l'evolució històrica de l'ús de la il·luminació artificial en el cinema, els espectacles i l'art.
- Aportar, a través la il·luminació, un valor afegit important a les imatges que realitzi.

Metodologia de treball

- La formació està estructurada en cinc nivells : Reportatge, documental, plató, ficció, creació.
- Cada nivell comporta continguts teòrics, tècnics, històrics i analítics. Els continguts estan reflectits en els apunts del professor i desenvolupats a les classes teòriques.
- A cada nivell es dedicarà un cert temps a l'anàlisi d'imatges, on es demanarà la participació de l'alumne. Alguns estudis o anàlisis seran completats per cada alumne com a aprenentatge autònom.
- La manipulació del material per part de tots els alumnes es farà en les classes pràctiques.
- La informació del curs ve donada per l'assistència a classe, els apunts i les pràctiques.
- Qualsevol índex de plagi, o còpia de text no referenciats en el treball comporta la seva desqualificació.

Continguts

TEMA 1: L'ull i la llum . Il·luminació: Història i principis. / El reportatge.

- Història de la il·luminació en el cine. Inicis.
- Propietats físiques de la llum i fisiologia de l'ull.
- Principis de la il·luminació I : Qualitat de la llum.

TEMA 2: La llum en els documentals i la pintura de retrats.

- Principis de la il·luminació II: Quantitat i direcció de la llum.
- Esquema bàsic de la il·luminació.
- Material per a rodatge en exteriors. El focus, trípode, filtres bàsics.
- L'electricitat, unitats bàsiques. Mesures.

Sensibilització a les representacions en imatges: El retrat en la pintura. Anàlisi d'entrevistes de documentals.

TEMA 3: Temperatura de color de la llum

- Temperatura de color de la llum. Temporalitat cultural pels tons de llum.
- Il·luminació al plató. Material de plató. Accessoris d'il·luminació.
- Tipus d'il·luminants. Fresnels. HMI. Arcs. Pantalles de llum freda.
- Introducció als manuals de fabricants d'il·luminants, interpretació.

Sensibilització a les representacions en imatges. Anàlisi d'imatges de plató (notícies, programes d'entrevistes). L'ús de la temperatura de color de la llum en les sèries i el cine.

TEMA 4: Filtratge de la llum. El Color.

- Filtres de color. Color: Principals i secundaris.
- Introducció a la psicologia del color.
- Unitats de mesura de la llum. Candeles i lux. Conversions

Anàlisi de videoclips musicals. Introducció a les llums de color en el cine.

TEMA 5: La il·luminació en la ficció i en els espectacles

1. La figura del director de fotografia. Evolució històrica.
2. Pel·lícules rellevants en la evolució de la il·luminació en el cine.
3. Funcions en l'equip d'il·luminació.
4. Il·luminació teatral. Estudis de cas.
5. Introducció a la il·luminació espectacular.

Sensibilització a les representacions en imatges. Anàlisi de fragments de pel·lícules de grans directors on apareix el foc.

Activitats d'aprenentatge

- Les pràctiques són obligatòries. Es passarà llista.
- Les activitats 1-5, corresponen a les pràctiques impartides pel professor.
- Les activitats 6 a 8, corresponen a treballs autònoms dels alumnes, puntuables segons enunciats, a realitzar o bé individualment o en grups reduïts.

Activitat 1

- Pràctica 1 Exteriors :
- Llum solar. Directe i reflectida. Ús d'eines de reflexió de la llum.
- Realització de retrats a l'exterior , amb llum solar. Treball sobre la intensitat i la direcció de la llum.
- Els alumnes realitzen imatges de retrat treballant la llum solar amb eines bàsiques.

Activitat 2

- Pràctica 2 .Plató. Pràctica d'il·luminació en equips reduïts procurant reproduir les il·luminacions analitzades en les pintures i documentals de la classe teòrica.
- Treball amb maletes de il·luminació per documental.

Activitat 3

- Pràctica 3. Plató. Il·luminació de grups. Il·luminar una entrevista.
- Saber utilitzar correctament el material per il·luminar del plató del Tecnocampus.
- Treball amb contrallums i siluetes.
- Iniciació al chroma key.

Activitat 4

- Pràctica 4 . Plató. Filtratges dels focus. Posar color a les ombres. RGB-CMYK.
- Entendre la relació entre els valors de color i els valors llum en blanc i negre.
- Bodegons.
- Il·luminar persones i situacions amb filtres de color.

Activitat 5

- Pràctica 5 .Plató. Il·luminació en la ficció.
- Saber utilitzar el material de plató al servei d'una narració de ficció, realista o no.

Activitat 6. Puntuable

- Conjunt de dos treballs, en grup, segons enunciats que es facilitaràn a principi de curs , on els alumnes hauran d'aplicar els coneixements adquirits en les sessions teòriques i pràctiques.
- Cada treball consta d'un grups de fotografies i un PDF lliurables via moodle.
- (Valor dels 2 treballs: 20 % de la nota final)
-

Activitat 7.Puntuable.

- **Treball de recerca**
- Realitzar una recerca sobre un tema relacionat amb la llum i la il·luminació, proposat pel professor. S'acceptaran les propostes fetes dels alumnes.
- Treball escrit lliurable via moodle, realitzat en grup.
- (valor : 15 % de la nota final)

Activitat 8. Puntuable.

- **Treball Final**
- Aplicar en una obra audiovisual de curta durada diferents elements d'il·luminació apresos durant el curs.
- Lliurar un video, segons les especificacions del professor. L'enunciat es farà durant el curs. (15 % de la nota final)

Normes de realització de les activitats

- És important la manera com es tracta i es desa el material que es faci servir a les pràctiques.
- Es valorarà la puntualitat, la presentació , la claredat i la creativitat en els treballs.
- Es tindrà en compte i es valorarà la iniciativa i capacitat resolutiva dels alumnes.

Sistema d'avaluació

Per superar l'assignatura cal aprovar les dues parts obligatòriament: la pràctica (50%) i la teòrica (50%).

Valoració en percentatges sobre la nota final:

Exàmens. 50 % (examen tipus test 30 % + examen d'anàlisi 20 %). Els dos es realitzen el mateix dia.

- A l'alumne li cal aprovar l'examen amb un 5 sobre 10, per ponderar amb les notes dels treballs pràctics. En cas de no arribar a aquesta nota en l'examen, l'alumne haurà de fer l'examen de recuperació.

Treballs pràctics: 50 % Distribuïts de la següent manera :

- Exercicis 20 % . 2 de 10 % de la nota
- Treball de recerca :15 % . de la nota final
- Treball final en video:15 % de la nota final

Els enunciats concrets dels treballs pràctics es facilitaran a l'inici del curs permetent a l'alumne explicacions complementàries , si s'escau.

Recursos

Bàsics

Bibliografies

- Millerson, Gerald. 1994 "Iluminación para video y cine". IORTV.
- Dennis Shaeffer / Larry Salvato. 1992. "Maestros de la luz.Conversaciones con directores de fotografía." PLOT.
- Brown, Blain 1998." Iluminación para cine y televisión". Autor-Editor.
- Casanovas, Cristòfol. 2016. "Apunts del professor" . S'aniran entregant a mesura que avanci el temari. Mataró.
- Moreno, J Carlos / Linares, Cesar. Iluminación (Cuadernos de iluminación escénica). 6.Ed Ñaque, ISBN ISBN 84-89987-07-
- Revault D'Allonnes, Fabrice. 2008." La luz en el cine".Catedra.

Complementaris

Bibliografies

- Tanizaki, Junichiro.2011 "Elogio de la Sombra". Siruela.
- Almendros, Néstor. 1983 "Días de una cámara". Seix Barral.
- Carlos F. Heredero. 1994. "El lenguaje de la luz. Entrevistas con directores de fotografía del cine español" Universidad Alcalá de Henares.
- Loiseleux, Jacques. 2005."La luz en el cine".Paidós.